

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: On the Sociology of International Law and International Society

n.a.

Citation

Boekbespreking van: On the Sociology of International Law and International Society. (1968). Boekbespreking van: On the Sociology of International Law and International Society. *Acta Politica*, 3: 1967/1968(3), 262-263. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451029>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451029>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

LANDHEER, B., *On the Sociology of International Law and International Society*. Den Haag (Martinus Nijhoff), 1966. —118 p. f 13,50.

Professor Landheer, hoogleraar in de sociologie van de internationale betrekkingen aan de Rijksuniversiteit te Groningen tracht in zijn nieuwe boek een sociologische theorie te schetsen die een inzicht moet geven in de toekomstige ontwikkeling van de wereldmaatschappij. Zijn doel is daarbij na te gaan hoe de voorwaarden geschapen kunnen worden opdat conflicten en problemen in de internationale maatschappij op soortgelijke wijze kunnen worden benaderd en opgelost als in nationale maatschappijen, nl. via een redelijk compromis. Thans wordt in de internationale politiek nog veel te veel uitgegaan van een verouderd op nationale staten gebaseerd machtsidee, dat voor de negentiende eeuw nog wel opging, maar thans niet meer aanvaardbaar is.

De tijd van wereldhegemonie door één mogendheid is voorbij, aldus Landheer, terwijl het tijdperk van de wereldstaat kennelijk nog niet is aangebroken. Het getuigt van een realistische visie op de internationale politiek als men voor het ogenblik streeft naar een wereldmaatschappij waarin regionale landengroepen elkaar in evenwicht houden.

Binnen het gestelde doel onderzoekt hij in hoeverre diverse wetenschappelijke benaderingen een bijdrage kunnen leveren tot een effectieve wereldmaatschappij. Zowel het traditionele volkenrecht als de leer der internationale betrekkingen schieten op dit punt, volgens de schrijver, te kort, o.a. omdat zij de bestaande verdeling in nationale staten te zeer als gegeven aanvaarden en omdat zij de individuele mensen te zeer uitsluitend zien als burgers van nationale staten en te weinig in al de andere verschillende rollen waarin het individu optreedt.

If we want to gain a realistic image of world society, we must base ourselves upon the individual 'as he really is', rather than upon the individual in his role as a citizen of a nation-state (p. 19).

De theorieën in de leer der internationale betrekkingen geven wel een begrip van het verleden, maar zijn onvoldoende van visie en ontberen elk dieper inzicht in de aard van de menselijke natuur.

Landheer meent een dergelijke benadering wel in de sociologie te hebben aangetroffen. Op basis van Herbert Spencer's sociale evolutietheorieën aangevuld met moderne structuurtheorieën streeft hij naar een ontwikkelingstheorie voor de internationale maatschappij. Zijn benadering gaat daarbij uit van bepaalde subjectieve zienswijzen, waartegen men weinig bezwaar zou behoeven te hebben, als hij ze meer expliciet maakte. Dat gebeurt echter in onvoldoende mate. Zo gaat hij er kennelijk van uit dat alle lezers precies weten wat hij onder een 'normale wereld' wenst te verstaan, en dat ook iedereen aan hetzelfde denkt als hij stelt dat men om een 'normale' wereld te creëren eerst een 'normale' mentaliteit moet scheppen.

Wat moet men verstaan onder '... the image of a normal world in which nations and groups of nations have their natural place' (p. 26)? Later blijkt wel dat het hem vooral gaat om het ontwikkelen van grotere politieke eenheden, waarbij hij denkt aan een wereld verdeeld in geïntegreerde regionale maatschappijen, zoals de Verenigde Staten en West-Europa, de Sowjet-Unie en haar satellieten (de term is van de schrijver!) Communistisch China, India, de Arabische staten en federaties in Latijns Amerika en Afrika. Hij meent dat een dergelijke fase in zal moeten staan tussen de periode van de verdeling van de wereld in nationale staten en de uiteindelijke totstandkoming van een wereldstaat. Het is inderdaad heel goed mogelijk dat de wereld zich in deze richting beweegt, maar de schrijver toont, ondanks het gebruik van enkele verklarende tekeningen, niet aan dat dit inderdaad het geval zal zijn. Zijn analogieën met ontwikkelingen binnen nationale staten zijn daarvoor onvoldoende overtuigend.

Als pleidooi voor grotere regionale internationale samenwerking kan dit boek over het algemeen geslaagd worden genoemd. Als pleidooi voor een gebruik van de sociologische benaderingswijze ter verkrijging van meer inzicht in het wezen van de internationale politiek heeft het mij echter niet kunnen overtuigen.

PFIFNER, JOHN M. & SHERWOOD, FRANK P., *Moderne organisatieleer*. Utrecht etc. (Marka-boeken), 1966. —474 p. f 6,50. Vert. door mr. P. J. J. Seebregts.

Dit werk is een vertaling van het in de Verenigde Staten populaire *Administrative Organisation*. Vooral degenen die belang stellen in de organisatie van de particuliere onderneming kunnen er profijt van trekken. Het is echter ook geschikt als een inleiding voor geïnteresseerden in het openbaar bestuur. Op zichzelf genomen valt het natuurlijk toe te juichen dat door het uitbrengen van een (goedkope!) Nederlandse uitgave, een dergelijk werk gemakkelijk beschikbaar komt voor b.v. studenten in de bestuurswetenschappen. Het is echter van belang, dat een vertaling dan ook op een zeker niveau staat. De vertaling van dit boek nu schiet op essentiële punten te kort:

(1) Pffifner en Sherwood definiëren op p. 77 'gezag' als 'het recht om te bevelen, macht uit te oefenen' (deze en volgende curs. zijn van mij, d. Gr.); 'macht' wordt gedefinieerd als 'het vermogen om eigen waarden/doeleinden te realiseren'. De zinsnede: 'In reality capacity to control and work men's will, and indeed the right to do so...' wordt nu als volgt vertaald: 'In feite kunnen de macht om gezag uit te oefenen en de wil op te leggen en ook het recht om dat te doen...' (p. 81). Gezien de definities zou de vertaling echter moeten luiden: 'In feite kunnen het vermogen tot controle en beïnvloeding van de wil van andere personen (= macht) en ook het recht om zo te handelen (= gezag)...' Op p. 115 worden achtereenvolgens 'control', 'command' en 'authority' vertaald met 'gezag'.

(2) Pffifner en Sherwood maken zich ongetwijfeld zelf schuldig aan terminologische verwarring, b.v. wanneer zij niet onderscheiden tussen 'macht' en 'invloed'. Zulks is echter nog geen vrijbrief om 'power', 'influence' en 'force' maar willekeurig te vertalen als hetzij 'invloed', hetzij 'macht' of 'krachten', zoals dat gebeurt in hoofdstuk XVIII (Machtsstructuur). Als voorbeeld de volgende zin (p. 341 van de derde druk van *Administrative Organisation*):

'They hypothesize that one way of analyzing the degree of power exercised by outside influences is to identify the time of entry of these forces into the decisionmaking structure'.

Dit wordt vertaald als:

'Deze schrijvers gaan uit van de hypothese dat een methode om de hoeveelheid invloed uitgeoefend door externe machten, wordt gevormd door de tijd van binnenkomst van deze machten in de besluitvorming vast te stellen' (p. 331).

(3) Met het begrip 'legitimiteit' weet de vertaler kennelijk niet goed weg. Pffifner en Sherwood gebruiken het om aan te duiden, dat datgene wat legitiem is, aanvaard wordt als *als zodanig behorend* (p. 323). 'Legitimacy' wordt in de vertaling 'rechtsgrond' (p. 325, nadat eerder op die pagina 'legitimiteit' is gebruikt). 'To endow with legitimacy' wordt 'officieel erkennen' (p. 331). 'Perceptions of legitimacy' wordt vertaald als 'opvattingen betreffende de officiële positie van de organisatie' (p. 332). Het is duidelijk dat de vertaler de essentie van het legitimiteitsbegrip ontgaat.

(4) Tenslotte een aantal losse opmerkingen. Er wordt in de vertaling gesproken over 'gearceerde lijnen' en over de 'oprichting' van de Ve Franse Republiek. De